

ÇOCUĞUN GELİŞİMİ

MOTOR GELİŞİM

• İlk üç ay içinde

Gözleri ile hareket eden şekilleri takip edebilir, kucağa alındığında kafasını dik tutabilir, yüz üstü yatarken kafasını bir miktar yukarı kaldırabilir ve yanlara çevirmeye çalışır, kollarını hareket ettirebilir, ellerini yumruk haline getirebilir.

• Üç altı ay arasında

Nesne ve oyuncakları yakalamaya çalışır onlara uzanmaya çalışır, eline aldığı nesnelere ağızına götürmeye çalışır, hoşuna giden nesnelere uzanmaya çalışır. Kafasını yüz üstü yatarken tam dik kaldırabilir. Kafasını tutabilir.

• Altı oniki ay arası

Oturabilir, emekleyebilir, tutunarak ayağa kalkabilir, 12. ayın sonuna doğru ayakta çok kısa süreli durabilir, ayakta tutulduğunda ayaklarını hareket ettirir, ufak eşyaları ve oyuncakları iterek yuvarlayabilir, elleri arasında oyuncak geçişi yapabilir, sırt üstü yatarken düz dönebilir, işaret parmağı ile nesnelere gösterebilir.

• On iki on sekiz ay arası

Yürür, elinden tutulduğunda merdiven tırmanır, ayakta iken çömelebilir, ayağı ile topa vurabilir, yere doğru eğilir, destekle zıplayabilir, kaşığı rahatlıkla tutabilir.

• On sekiz yirmi dört ay arası

Kapıyı açabilir, kendi başına merdivenden inip çıkabilir, bir elini daha çok kullanmaya başlar, oyuncakları ile oynarken el becerilerini rahatlıkla kullanabilir (2-3 küpten kule yapabilir).

• İki üç yaş arası

Düşmeden koşabilir, bazı çizgileri taklit eder, merdivenden rahatlıkla kendi başına inip çıkabilir, oyuncakları ile oynarken el becerilerini rahatlıkla kullanabilir, düğmesini açabilir, üç tekerlekli bisikleti sürebilir, tek ayak üstünde kısa bir süre durabilir, bir bardak suyu taşıyabilir, yürürken engelleri adım atarak rahatlıkla geçer, rahatlıkla çömelip kalkabilir, geri geri yürüyebilir.

• Üç dört yaş arası

Tek ayağı üzerinde uzun süre durabilir, ayakkabısını giyer, kendini doyurabilir, düz çizgi çizebilir, tek başına dolaşmaya çalışır, çift ayakla 40 cm sıçrayabilir, öne takla atabilir, yardımsız kaydırdan kayabilir, çömelip kalkma hareketini rahatlıkla yapabilir, oyuncakları ile oynarken el becerilerini kolayca kullanabilir, 40-50 cm den aşağı atlayabilir, tek ayakla sıçrayabilir, dans etme müzik ile beraber tempo tutma, zıplayan topu eli ile tutma, kağıttaki şekilleri boyar, 3-4 renk eşleştirebilir, aynı kartları eşleştirebilir, bazı harfleri eşleştirebilir, artı eksi yapabilir.

• Dört altı yaş arası

Makasla kağıtları kesebilir, bakarak 1 den 8-9 a kadar sayı yazabilir, öğretilirse adını yazabilir, sek sek oynayabilir, üçgen ve kare yi kopyalar, kendi giyinir kendi soyunur, ayakkabısını bağlar, yüzünü yıkar, dişini fırçalar, altı yaşında iki tekerlekli bisiklete binebilir, el becerileri gözle görülür bir şekilde gelişir.

DİL GELİŞİMİ VE ÖZELLİKLERİ

• İlk üç ay içinde

Sese karşı tepki verir, agulama şeklinde sesler çıkarır. Tanıdık kişi ve eşyaları görünce ellerini sallar, gözü ile takip eder. Kendi kendine gülümser. Müzik ve konuşmaya karşı tepki verir. Kendi kendine oynarken bazı heceleri tekrarlar, dudakları ile p , b , m gibi harfleri çıkarmaya çalışır.

• Üç altı ay arasında

Çevresinde konuşan kişileri arar. Ağlarken konuşulunca rahatlar. Agulama şeklinde iletişim kurar. Yüksek sesle güler. Kendine göre ağlama dışında heceler kullanır.

• Altı on iki ay arası

Annenin sesini taklit etmeye çalışır, ma ma - da da gibi sesleri rahatlıkla çıkarır, 12 aya doğru baba mama der. Cee oyunu oynar, bazı eşyaları ses çıkartmak için kullanır, oyuncakları ve kişiler ile anlamsız dahi olsa konuşmaya çalışır.

• On iki on sekiz ay arası

Hızla yeni kelimeleri öğrenmeye devam eder, her gün gördüğü cisimleri adlandırmaya ve onları rahat tanımaya başlar. İnsanlar ile ilişki kurarken anlamlı kelimeleri çoğunlukla kullanmaya başlar. Ailenin öğrettiği kelimeleri kendi kendine tekrarlar. On sekizinci aya doğru iki komutu üst üste anlayıp yerine getirir (Bardağı al mutfağa götür gibi).

• On sekiz yirmi dört ay arası

İki kelimelik cümleler yapmaya başlar. Tanıdıklarının ismini bilir. İsteklerini rahatlıkla ifade edebilir. İki kiden fazla komutu anlar ve yerine getirir. Yirmi dördüncü aya doğru üç kelimelik cümlelerle de konuşur.

• İki üç yaş arası

Bu yaşta konuşma yabancılar tarafından anlaşılabilir düzeydedir. Çok fazla sözcüğü anlar, ancak az sözcük kullanır. Tanıdığı yetişkinler ile rahatlıkla sohbet eder. İki sözcükle cümle kurabilir, karşılıklı konuşur; “Kim?”, “Ne?”, “Niçin?” sorularını sorar. Çocuksu bir telaffuzla 200 kadar sözcük kullanabilir. Cümle yapısı erişkin cümle yapısına benzemeye başlar. İki eşyayı kullanımına göre anlatabilir. İki sıfatı tanır. Ben, sen zamirlerini doğru kullanır. Zarf ve sıfatlarla heyecan, coşku durumlarında kekemelik olabilir. Vücudunun parçalarını rahatlıkla söyler, bütün komutları yerine getirebilir, reddetme ifadesi kullanabilir, kelime hazinesi hızla artar.

• Üç dört yaş arası

Cümleler gramer açısından oturmaya başlar. Konuşma ve cümle kurması erişkinine iyice benzemeye başlar. Düşünceler arasında neden-sonuç ilişkisi kurabilir. Dinleyip, dinlenmediğini bilmeden konuşur. 300 kelime bilir, kendi kendine uzun uzun konuşabilir, yeni kelimelere ilgi duyar, “ve” nin anlamını keşfeder. Ben, sen şimdiki ve gelecek zamanı anlatan kelime ve kavramların bilincindedir. Zamir ve bazı basit edatları uygun biçimde kullanmaktadır. Kendine ait yaş, soyad gibi özellikleri bilir, ezberlediği şarkı sözleri vb. rahatlıkla söyler, renk adlarını bilir ama eşleştirenken hata yapabilir; “beyaza” “yeşil” diyebilir. Erişkinler ile rahat sohbet edebilir.

• Dört yaş

Dil bilgisi kurallarına uyararak konuşur, konuşması anlaşılabilir. “Neden, niçin, nasıl, nerede, ne zaman” sorularını sık sık sorar. Uzun hikayeler dinleyebilir, gerçeğe düşü karıştırabilir. Rüyasında gördüğü sarı arabasını uyanında evde arayabilir. Şiiri, şarkıyı ezbere okuyabilir.

• Beş – Altı yaş

Hep konuşmak, uzun cümle kurmak ister, sorular sorar. “Niçin böyle?”, “Nasıl kalemle yazılır?” vb. Dil bilgisi kurallarına uygun konuşur. Olayları, hikayeleri konu sırasına göre anlatır. Neden ve niçin ile ilgilenir. Düşünür, planlar, söyler. Grup halinde olan konuşmalara katılır. Hikaye ve masal anlatır, sayı sayar, sıfatları rahat kullanmaya başlar. Kelime hazinesi iyice artmıştır, cümle yapısı ve şekli erişkinle hemen hemen benzer, isteklerini ayrıntıları ile anlatabilir. Altı yaşında dinlenen ve anlaşılacak çocuk, daha iyi öğrenebilir. Çevreye ilgilidir. Renkleri, şekilleri tanır. Renk, şekil, sayı, sıra, duygu, duyu, yer, yön, konum, zaman, nitelik ile ilgili kavramlarını bilir, öğrenmeye hazırdır. Okuma ve yazma duyular arası yolların en iyi şekilde işleyişini gerektirir. Kas gelişimi, motivasyon, benlik kontrolü okuma ve öğrenmede önem kazanır.

SOSYAL VE KİŞİLİK GELİŞİMİ ÖZELLİKLERİ

İlk üç ay içinde

Anneyi tanıyarak tepki verir, konuşulunca dinler, kucağa alınca susar, nesnelere takip eder, gülümser.

Üç altı ay arasında

Anne babasına sarılarak kucaklar, nesnelere ve yiyecekleri ağzına götürür, kendiliğinden gülümser, elini uzatır.

Altı on iki ay arası

Oyuncakları ile 10-15 dk oynar, ce oyunu oynar, karşılıklı oyun oynar, yabancıları tanır, tanıdıklarına ses çıkarır, anneden ayrı kalınca endişelenir, baba mama gibi kelimeler ile iletişime geçmeye çalışır.

On iki on sekiz ay arası

Kendi kendine bardakla su içebilir, kaşıkla yemek yiyebilir, oyuncaklar ile etkileşimi artar, giyimine yardım eder, müzik ile beraber tempo tutabilir, istemediği şeyleri belli eder, ayakkabı çorabını çıkarabilir.

On sekiz yirmi dört ay arası

Tuvaletini söyleyebilir, istendiğinde ufak komutları yerine getirerek yetişkinler ile etkileşime girer, taklide dayalı oyunlar oynar (bir kutuyu araba gibi sürmek gibi), diğer çocuklara ilgisi artar, diğer çocuklar ile oyuncakları ile beraber oynar, oyuncaklarını diğer çocuklardan kıskanır, rahat su içer, yemek yer.

İki üç yaş arası

Evcilik oynar, ev işlerine yardım eder, çatal kullanır, giyimini kendi başına yapabilir, tuvaletini haber verir, bazı arkadaşlarına daha fazla ilgi gösterir.

Üç dört yaş arası

Diğer çocuklar ile etkileşim ve iletişimi iyice artmıştır, yetişkinlerin söylediklerinin büyük çoğunluğunu anlar, oyunlarındaki kurallara uymaya çalışır, kıyafetlerinin tamamını çıkarabilir, gece tuvalet kontrolünü sağlayabilir, el yüz yıkama diş fırçalama işlemini yapar.

Dört altı yaş arası

Sosyal hayata adapte olmaya çalışır, arkadaşları ile uyumu artar, TV da bazı programları takip eder, kendine has özellikler belirir, etrafla etkileşimi iyice artar, kendisi masal anlatabilir.

ÇOCUĞUN GELİŞİMİNDE GENEL BİLGİLER VE ÖZELLİKLER

Çocuğun gelişiminin sağlıklı ve istendik olması büyük oranda, anne babanın ilk günden itibaren çocuk ile etkileşimine, yansıttıkları değerlere ve ev içerisindeki tutumlarına bağlıdır.

- Dengeli tutum alış, doğru yönlendirme
 - Anne babanın söz ve davranış birliği
 - Aşırı hoşgörü veya aşırı disiplinden kaçınmak
 - Olaylar ve süreç içerisinde davranış olarak tutarlı olmak ve farklı farklı tepki vermemek
 - Çocuğa dönük tepkilerinin yersiz ve abartılı olmaması
 - Güzel ve faydalı her durumda çocuğun davranışlarının onaylanması
 - Hatalı durumlarda uygun bir şekilde tepki göstermek; hatalara kayıtsız kalmamak,
 - Hatalı durumları, çocukla birlikte nedenleri ve sonuçlarıyla beraber değerlendirmek
 - Onlara değer vermek
 - Kişiliklerine saygı duymak ve bunu göstermek
 - Onlara söz hakkı tanımak
 - Sevildiklerini hissettirmek
 - Güven vermek
 - Gelişimini takip etmek
 - Davranış problemlerine karşı duyarlı olmak
 - Kendi psikolojik çatışmalarını yansıtmamak
 - Kendi korku, endişe, mutsuzluk vb. olumsuz deneyimlerini dayatmamak
 - Çocuğun kendini gerçekleştirme için gereken fırsatları yaratmak
- çocuğun sağlıklı ve mutlu gelişimini en iyi şekilde desteklemek için gereken ip uçlarıdır.

